

Joó Benjámín szigorló építészmérnök

diplomatervének bírálata

Tárgy: Szabadkőműves Múzeum, Budapest

Környezet, kapcsolat

A budafoki kertváros a közepszerű építészeti minőségű kertes családi házak monokultúrája. A hely szépségét, érdekességét a domborzat és a valamikori szőlőhegy dűlőútjaiból kialakult szövevényes utcahálózat adja. Néhány régi épület megmaradt pincéje az egykori borgazdálkodás tanúja. A tervezett múzeum telkén is nagyméretű pincehálózat maradt fenn, a téglaboltozatos terek a felszín alatt a telek nagy részét elfoglalják.

A saroktelek egy izgalmas útösszemetsződés mellett fekszik, jó adottságokkal közintézmény elhelyezésére. A környezet kiszámítható hétköznapiságával eleven ellentétben áll a választott múzeumi programnak megfelelő zárt, erődszerű formálás, a titokzatosság és időtlenség. A ház léptéke ugyanakkor építménymagasság szempontjából illeszkedik a helyhez.

Az építészeti koncepcióról

A szabadkőművesség története hosszú és szinte áttekinthetetlenül bonyolult. A középkori Anglia nagy szaktudású kőművesmesterei adták a mozgalom nevét. Eredetileg az építés mitikus tisztelete jelent meg titkos szertartásaiban. Pozitív olvasatban a szabad értelem, a testvériség jegyében összegyűlő és eszmét cserélő férfiak társasága volt. Az átpolitizált, hatalmi harcokba bonyolódó szervezet későbbi működésének megítélése ellentmondásos.

A ház a program bemutatását több eszközzel is segíti. A múzeumépület elhelyezése a telken a környezet tökéletes ellentéte, valósággal negatív lenyomata. Míg minden szomszédos ház szabadonálló, kerttel övezett, a múzeum a telek belsejéből kiszakított négyzetes udvar körül keretes beépítésű. Nagy feszültség ébred a sokszögű, szabálytalan telekhatár és a szabályos négyzetes udvar formája közt, mintha a külső adottságok esetlegességét az értelem rendező ereje formálná át.

Az udvar mélyén, a terep lesüllyesztésével a régi pince napvilágra hozott boltozott tömegei jelennek meg. A múzeum rámpás kiállítótere csigavonalban vezetnek a pinceszintre. Ez az egyre mélyebbre ereszkedő spirál segít az elmélyült megismerés, megértés térben való átélésében. Az eredetileg természetszerűen földdel takart pincék tömbjének kitakarása, bemutatása is a múlt kutatásának és felmutatásának lehetőségét és fontosságát jelzi.

Funkcionális kialakítás

A múzeum sarokra helyezett bejárata szép és logikus. A múzeumlátogató teljes komfortja biztosított, egyértelmű az egyes helyiségcsoportok megközelíthetősége és a múzeumi kiállítóterek bejárásának útvonala. A pinceszinti múzeum-büfé a kiállítás hangulati-szellemi közegében jól használható és szép megoldás.

A csigavonalban felfűzött kiállítóterek, mint rámpás közlekedők, nagyvonalúak. A kiállítás tematikájához illeszkedik az is, hogy az udvar a látogatók számára nem megközelíthető, a valamikori zártkörű, titkos tevékenység nem kapcsolódott szabad kültérhez.

Szerkezetek, anyaghasználat

A homlokzatok nyersbeton falai a zárt, erődszerű megjelenést erősítik. Jó gondolat a bejárat hasonló anyagú forgókapuval való lezárása, nyitvatartási időn kívül a ház tökéletesen „bebábozódik”.

Az új épületrészek egytraktusosak, a meglévő pincékhez hasonlóan. A monolit vasbeton szerkezet karcsúsága szép ellentétet alkot a boltozott pincék nehézkes falaival. A tömegek szokatlan és érdekes összemetsződései változatossá teszik az egyébként rendkívül egyszerű belső teret. Ezt az egyszerűségét ellenpontozza az apró nyílásokon át feltáruló udvar képe a pincék szürreális tömegével.

Az udvar fehér mészkő - murva burkolata álomszerű, időtlen, a természet elevenségétől elzárkózó, a társadalomból titkaival kivonuló különös, elvont szellemiséget mutatja fel.

A tervet szerkesztési tisztasága és gondolatgazdagsága miatt dicséretes elfogadásra javaslom.

Budapest, 2011. 01. 28.

Posgay Eszter
építész